

Vyplňování informací na Listu o prohlídce zemřelého v ČR

Doprovodný materiál k instruktážním videím
o vyplnění Listu o prohlídce zemřelého

2. část: Hlavní principy vyplnění LPZ

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

2021

List o prohlídce zemřelého obsahuje řadu informací určených pro administrativní účely a evidenci úmrtí. Hlavní význam však má jeho část určená ke specifikaci stavů a příčin vedoucích ke smrti.

Je zásadní, aby zde byly uvedeny veškeré informace, které se smrtí souvisely. Lékař by se proto měl seznámit před vyplněním samotného formuláře se všemi dostupnými podklady, které má k dispozici.

Lékařská část LPZ

Lékařská část LPZ se dělí na dvě dílčí oblasti:

- část I. je určena pro záznam stavů, které ke smrti přímo vedly,
- část II. je určena pro záznam onemocnění, které ke smrti přispěly.

V souladu s mezinárodními doporučeními WHO obsahuje část I. čtyři řádky, tedy řádky a), b), c), d). Do nich je potřeba vyplnit příčiny, které ke smrti vedly, a to ve správně zapsané posloupnosti.

17. Příčina smrti	Slovní popis stavu	Kód MKN	Přibližná doba trvání stavu (je-li známa)
I. Nemoc (stav), který(á) přímo vedl(a) ke smrti (bezprostřední příčina smrti)	a) (jako následek)		
Nemoci, stavy, které vedly k příčině uvedené výše, základní příčina smrti je uvedena jako poslední	b) (jako následek)		
	c) (jako následek)		
	d) (jako následek)		
II. Jiné závažné stavy nebo změny, které přispěly ke smrti, ale nevztahují se k nemoci nebo stavu, který smrt způsobil			
18. Je podezření, že se jedná o úmrtí v souvislosti s užitím či užíváním nelegálních návykových látek?			1. ano 2. ne
19. Jedná se o: 1. přirozenou smrt 2. nehodu 3. sebevraždu 4. vraždu 5. úmrtí ve válce 6. šetření nejsou ukončena 7. nejištěno	20. V případě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a místo, kde se událost přihodila (vč. kódu MKN). Mechanismus:..... Aktivita:..... Místo:.....		
	21. Datum události (den, měsíc, rok)	Kód MKN (V01-Y98)	

Zápis posloupnosti v části I.

Posloupnost označuje vztah mezi dvěma či více stavy uvedenými v části I., který předpokládá, že stav uvedený na řádku níže mohl být příčinou stavu uvedeného v řádku nad ním. Důležité je, aby bylo ze zápisu zřejmé, jak stavy následovaly po sobě. Pro usnadnění vyplňování jsou vazby mezi řádky znázorněny pomocí šipek.

Bezprostřední příčina smrti bude uvedena vždy na řádku a); řádek a) musí být vyplněn vždy. V řádcích níže budou uvedeny další stavy, které tomuto onemocnění předcházely. Není nutné vyplnit všechny řádky, pokud byla smrt způsobena méně příčinami.

17. Příčina smrti	Slovní popis stavu	Kód MKN	Přibližná doba trvání stavu (je-li známa)
I. Nemoc (stav), který(á) přímo vedl(a) ke smrti (bezprostřední příčina smrti)	a) Selhání jater		
Nemoci, stavy, které vedly k příčině uvedené výše, základní příčina smrti je uvedena jako poslední	b) Obstrukce žlučovodu		
	c) Karcinom pankreatu		
	d)		
II. Jiné závažné stavy nebo změny, které přispěly ke smrti, ale nevztahují se k nemoci nebo stavu, který smrt způsobil			
18. Je podezření, že se jedná o úmrtí v souvislosti s užitím či užíváním nelegálních návykových látek?			1. ano 2. ne
19. Jedná se o: 1. přirozenou smrt 2. nehodu 3. sebevraždu 4. vraždu 5. úmrtí ve válce 6. šetření nejsou ukončena 7. nezjištěno	20. V případě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a místo, kde se událost přihodila (vč. kódu MKN). Mechanismus:..... Aktivita:..... Místo:.....		
	21. Datum události (den, měsíc, rok)	Kód MKN (V01-Y98)	

Na nejnižším vyplněném řádku části I. se uvede základní příčina, která byla na počátku řetězce stavů vedoucích ke smrti, uvedených v řádcích výše.

Ve správně vyplněné posloupnosti bude stav uvedený na nejnižším řádku příčinou stavů uvedených v řádcích výše a obvykle bude vybrán jako základní příčina smrti.

Zápis stavů v části II.

V části II. by měly být uvedeny stavy, které ke smrti přispěly, nepatří však do hlavní posloupnosti. Měly by být uvedeny v pořadí dle významnosti. Jsou to onemocnění a stavy, které ovlivnily zdravotní stav pacienta a přispěly k tomu, že jiné onemocnění způsobilo smrt. Naopak by zde neměly být uváděny stavy, které se smrtí vůbec nespojují.

17. Příčina smrti	Slovní popis stavu	Kód MKN	Přibližná doba trvání stavu (je-li známa)
I. Nemoc (stav), který(á) přímo vedl(a) ke smrti (bezprostřední příčina smrti)	a) Selhání jater		
Nemoci, stavy, které vedly k příčině uvedené výše, základní příčina smrti je uvedena jako poslední	b) Obstrukce žlučovodu		
	c) Karcinom hlavy pankreatu		
	d)		
II. Jiné závažné stavy nebo změny, které přispěly ke smrti, ale nevztahují se k nemoci nebo stavu, který smrt způsobil	Hypertenze		
18. Je podezření, že se jedná o úmrtí v souvislosti s užitím či užíváním nelegálních návykových látek?			1. ano 2. ne
19. Jedná se o: 1. přirozenou smrt 2. nehodu 3. sebevraždu 4. vraždu 5. úmrtí ve válce 6. šetření nejsou ukončena 7. nezjištěno	20. V případě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a místo, kde se událost přihodila (vč. kódu MKN). Mechanismus:..... Aktivita:..... Místo:.....		
	21. Datum události (den, měsíc, rok)	Kód MKN (V01-Y98)	

Položky lékařské části

Obě části určené pro zápis příčin smrti obsahují sloupec pro správný a co nejpodrobnější slovní popis stavu, ten je nejdůležitější. Nemusí být omezen na preferované názvy MKN, důležitá je klinická přesnost.

Následuje sloupec pro vyplnění kódu dle MKN-10. Do podoby kódů klasifikace je slovní popis zaznamenán buď přímo vyplňujícím lékařem, nebo následně kodérkami.

Poslední sloupec je určen pro zápis doby trvání. Ta by měla být v souladu s posloupností a jít od nejdelší doby na nejnižším řádku po dobu nejkratší na řádku nejvyšším.

Proces kódování

Převedení textové informace do podoby MKN-10 kódů může probíhat buď v informačním systému, ve kterém lékař LPZ zadává, nebo v prostředí online nástrojů, například Portálu MKN-10 na našich webových stránkách (<https://mkn10.uzis.cz/>). V této aplikaci je možné vyhledat diagnózu na základě zadání konkrétního kódu MKN-10, anebo prostřednictvím slovního popisu najít příslušný kód.

Na našich stránkách je také možné absolvovat speciální výukový kurz, který zájemce seznámí s podrobnými pravidly pro kódování prostřednictvím MKN-10.

Pro odeslání LPZ stačí uvést alespoň jeden MKN-10 kód. Lékař by však neměl v žádném případě upouštět od podrobné slovní specifikace stavů.

Podrobné informace o LPZ

Kompletní bližší informace k samotnému vyplňování LPZ jsou k dispozici na našich webových stránkách v sekci Vyplňování LPZ <https://www.uzis.cz/lpz>, kde nabízíme aktuality a podrobnosti k celému procesu.

Jak podat co nejpresnější informace

Již jsme hovořili o pojmu posloupnost stavů. Její zaznamenání na LPZ je naprosto klíčové. Pokud je totiž posloupnost vyplněna obráceně (s bezprostřední příčinou smrti dole) chaoticky či nesmyslně, ztrácíme tím zásadní část informace.

17. Příčina smrti	Slovní popis stavu	Kód MKN	Přibližná doba trvání stavu (je-li známa)
I. Nemoc (stav), který(á) přímo vedl(a) ke smrti (bezprostřední příčina smrti)	a) Ateroskleróza	I709	
Nemoci, stavy, které vedly k příčině uvedené výše, základní příčina smrti je uvedena jako poslední	b) Alzheimerova choroba	G309	
	c) Ischemická CMP	I639	
	d) Zástava srdce	I469	
II. Jiné závažné stavy nebo změny, které přispěly ke smrti, ale nevztahují se k nemoci nebo stavu, který smrt způsobil			
18. Je podezření, že se jedná o úmrtí v souvislosti s užitím či užíváním nelegálních návykových látek?			1. ano 2. ne
19. Jedná se o: 1. přirozenou smrt 2. nehodu 3. sebevraždu 4. vraždu 5. úmrtí ve válce 6. šetření nejsou ukončena 7. nezjištěno	20. V případě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a místo, kde se událost přihodila (vč. kódu MKN). Mechanismus:..... Aktivita:..... Místo:.....		
	21. Datum události (den, měsíc, rok)	Kód MKN (V01-Y98)	

Například pokud jsou chronické stavy nebo onemocnění zaznamenány mezi bezprostřední a základní příčinou úmrtí, software IRIS zde narazí na chybné vazby mimo standardní pokyny pro vyhodnocení. To může vést ke snížení kvality výstupů a podrobnějších analýz.

Nejdůležitější zásady vyplňování

V části I. je nutné zachytit logickou posloupnost patologických dějů. Nejpůvodnější příčina by měla být "co nejnižší", tedy například na řádku I. c) a od ní odvíjené děje a stavy na řádcích výše.

17. Příčina smrti	Slovní popis stavu	Kód MKN	Přibližná doba trvání stavu (je-li známa)
I. Nemoc (stav), který(á) přímo vedl(a) ke smrti (bezprostřední příčina smrti)	a) Ateroskleróza	I709	
Nemoci, stavy, které vedly k příčině uvedené výše, základní příčina smrti je uvedena jako poslední	b) Močová infekce	N390	
	c) Alzheimerova choroba	G309	
	d) Ateroskleróza mozkových tepen	I672	
II. Jiné závažné stavy nebo změny, které přispěly ke smrti, ale nevztahují se k nemoci nebo stavu, který smrt způsobil	Ischemická CMP	I639	
18. Je podezření, že se jedná o úmrtí v souvislosti s užitím či užíváním nelegálních návykových látek?			1. ano 2. ne
19. Jedná se o: 1. přirozenou smrt 2. nehodu 3. sebevraždu 4. vraždu 5. úmrtí ve válce 6. šetření nejsou ukončena 7. nezjištěno	20. V případě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a místo, kde se událost přihodila (vč. kódu MKN). Mechanismus:..... Aktivita:..... Místo:.....		
	21. Datum události (den, měsíc, rok)	Kód MKN (V01-Y98)	

17. Příčina smrti	Slovní popis stavu	Kód MKN	Přibližná doba trvání stavu (je-li známa)
I. Nemoc (stav), který(á) přímo vedl(a) ke smrti (bezprostřední příčina smrti)	a) Ischemická CMP	I639	
Nemoci, stavy, které vedly k příčině uvedené výše, základní příčina smrti je uvedena jako poslední	b) Ateroskleróza mozkových tepen	I672	
	c) Ateroskleróza	I709	
	d)		
	ANO		
II. Jiné závažné stavy nebo změny, které přispěly ke smrti, ale nevztahují se k nemoci nebo stavu, který smrt způsobil	Alzheimerova choroba	G309	
	Močová infekce	N390	
18. Je podezření, že se jedná o úmrtí v souvislosti s užitím či užíváním nelegálních návykových látek?			1. ano 2. ne
19. Jedná se o: 1. přirozenou smrt 2. nehodu 3. sebevraždu 4. vraždu 5. úmrtí ve válce 6. šetření nejsou ukončena 7. nezjištěno	20. V případě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a místo, kde se událost přihodila (vč. kódu MKN). Mechanismus:..... Aktivita:..... Místo:.....		
	21. Datum události (den, měsíc, rok)	Kód MKN (V01-Y98)	

Na každý řádek je možné textově zapsat i více diagnóz. To umožní zápis i komplikované posloupnosti tak, aby se vešla do čtyř navržených řádků.

Nikdy nelze uvádět pokračování posloupnosti v části II. Tam patří až další chorobné stavy, které mohly ke smrti přispět, ale nejsou v příčinné souvislosti se stavy uvedenými v části I.

Garbage kódy

Pokud je příčina smrti známa, je nutné ji v co nejvyšší možné míře specifikovat.

Obecným a nepřesně určeným kódům jako jsou náhlá srdeční smrt nebo respirační selhání uvedeným bez dalšího klinického kontextu říkáme garbage kódy.